

Dziennikarze przyszłości

Autorki: Katarzyna Krywult-Krajewska, Joanna Płatkowska

Lekcja 3:

Gorące wieści ze Szczepieszyna: Chrząszcz brzmi w trzcinie! – czyli o podkaście

Zajęcia związane z emisją głosu, ćwiczeniem dykcji, poświęcone nagrywaniu podkastów.

Uwaga: Realizacja tego scenariusza nie jest obowiązkowa dla przeprowadzenia całej ścieżki Dziennikarze Przyszłości. Jeśli jednak możesz przeznaczyć na #SuperKoderów jeszcze jedną lekcję, świetnie przygotujecie się do nagrywania podkastów

Cele zajęć:

Uczeń powinien:

- poprawnie i starannie wymawiać wyrazy podczas nagrywania podkastu,
- rozumieć różnicę między językiem literackim a potocznym,
- świadomie stosować intonację zdaniową.

Pojęcia kluczowe:

→ podkast → intonacja → akcent → język potoczny

Materiały pomocnicze:

- <http://LearningApps.org/view2514775> – gra
 - <https://www.youtube.com/watch?v=iniKtV-nv5o> – filmik
 - tablety lub dyktafony
- Wskazówka: zajęcia można realizować metodą BYOD (ang. bring your own device, czyli "przynieś swoje własne urządzenie"), korzystając ze sprzętu uczniów. Można także rozważyć zakup tabletek lub dyktafonów dzięki grantowi od Fundacji Orange. Można także łączyć te metody.

Czas na realizację zajęć: 45 min (1 godzina lekcyjna)

Metody pracy:

- pogadanka,
- ćwiczenia praktyczne.

Treści programowe (związek z podstawą programową)

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych - II etap edukacyjny - klasy IV-VI; język polski. Treści szczegółowe:

- I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń:
 - 1.1. sprawnie czyta teksty głośno i cicho;
- III. Tworzenie wypowiedzi.
 1. Mówienie i pisanie. Uczeń:
 - 1.1. tworzy spójne teksty na tematy poruszane na zajęciach - związane z otaczającą rzeczywistością i poznanymi tekstami kultury;
 - 1.2. dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej oraz do zamierzonego celu;
 - 1.8. uczestnicząc w rozmowie, słucha z uwagą wypowiedzi innych, mówi na temat; prezentuje własne zdanie i uzasadnia je;
 - 1.9. czytając głośno, wyraziście, przekazuje intencję tekstu, właściwie akcentuje wyrazy, wprowadza pauzę, stosuje odpowiednią intonację.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych - II etap edukacyjny - klasy IV-VI; zajęcia komputerowe. Treści szczegółowe:

1. Bezpieczne posługiwanie się komputerem i jego oprogramowaniem.
Uczeń:
 - 1.3. prawidłowo zapisuje i przechowuje wyniki swojej pracy na nośnikach elektronicznych, a następnie korzysta z nich.

Przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie w tematykę i integracja grupy

Na początek zajęć proponuję, by uczniowie obejrżeli krótki filmik wyjaśniający, czym jest podcast:

<https://youtu.be/zj6KT9bN1R4>.

W związku z tym, iż internet jest pełen podcastów, proponuję przed zajęciami przejrzeć materiały dostępne na stronie <http://polskiepodcasty.pl/> i wybrać coś odpowiedniego dla uczniów. Ja proponuję:

- <https://ia801506.us.archive.org/27/items/Molium26/Molium%2026%20-%202007.2016.mp3> – Molium o wrażeniach po lekturze (tu: "Pan samochodzik" i inne książki).
- http://dotfilm.podomatic.com/entry/2015-01-30T11_45_10-08_00 – podcast o filmach, aktorach, reżyserach (tu: wywiad z aktorką).
- <https://podcasterowowy.pl/rowerem-po-japonii-jak-to-jest-opowiada-emil-truszkowski-s02e19> – podcast dla rowerzystów (tu: rowerem po Japonii).

2. Część zasadnicza

Zanim przejdziemy do nagrywania jakichkolwiek wypowiedzi, należy zwrócić uwagę uczniom na język, jakim będą się posługiwać podczas tworzenia reportaży-podcastów. Zbyt duża prędkość wypowiedzi, zdania mówione zbyt głośno lub zbyt cicho, brak staranności – utrudnią zrozumienie reportażu. Za wszelką cenę musimy tego uniknąć, żeby efekt końcowy był nie tylko efektowny, ale także efektywny.

W codziennych, swobodnych rozmowach posługujemy się językiem potocznym. Charakteryzuje go mniejsza staranność, niż np. w języku znany nam z literatury. Podczas nagrywania podcastu, nawet w trakcie szybkiej wymiany zdań ze świadkiem jakiegoś wydarzenia, nie wolno zapominać o poprawnej i starannej wymowie, odpowiednim akcentowaniu słów czy intonacji zdaniowej. Język polski jest trudny, o czym przekonali się amerykańscy dyplomaci: <https://www.youtube.com/watch?v=jniKtV-ny5o>

Uświadommy uczniom, że dla nich staranna i dokładna wymowa nie będzie aż taką trudnością, jak dla obcokrajowców, dla których nauka naszego języka jest autentycznym wyzwaniem. Niech dzieci się sprawdzą, grając w grę – proszę im zwracać uwagę na głośne odczytywanie poszczególnych łamaczy językowych: <http://LearningApps.org/view2514775>

Oczywiście – zdajemy sobie sprawę z tego, że wypowiedzi w reportażu na pewno nie będą tak trudne – ćwiczenie ma za zadanie uświadomić uczniom, że świadome i efektywne komunikowanie się wymagać jednak będzie od nich wysiłku i skupienia. Tym bardziej, że efekty ich pracy w projekcie będą ogólnodostępne w internecie. Niech to zmotywuje uczniów do intensywnej pracy.

Ważną sprawą, na którą należy zwrócić uwagę dzieciom jeszcze przed ich aktywnością z dyktafonem, jest intonacja zdaniowa, czyli zmiana modulacji głosu – podniesienia bądź obniżenia tonu. Kiedy należy ją zastosować? By na przykład odróżnić twierdzenie od pytania:

Niech uczniowie (wszyscy, wyraźnie) odczytają na głos zdanie zapisane na tablicy: *Jaś je kanapkę*. Po tym prostym ćwiczeniu proszę zamienić kropkę kończącą zdanie w znak zapytania. Po ponownym odczytaniu zapisanego zdania uczniowie sami zwrócą uwagę na zmianę intonacji zdaniowej.

Ostatnia istotna kwestia związana z emisją głosu to akcent zdaniowy, czyli wyróżnienie w zdaniu jednego wyrazu ze względu na jego znaczenie lub emocje, które budzi, poprzez mocniejszą wypowiedź. Wróćmy do zdania *Jaś je kanapkę*. Odczytajmy je dwukrotnie, najpierw akcentując słowo *Jaś*, a za drugim razem – *kanapkę*. Zapytajmy uczniów o różnicę między nimi – dzieci na pewno zorientują się, że za pierwszym razem ważne było to KTO? wykonuje czynność, a za drugim – CO? takiego *Jaś* je.

W momencie, gdy wszystkie językołamacze zostały już odczytane na głos przez dzieci, prosimy, by wyjęły swoje narzędzia do nagrywania – dyktafony bądź tablety/smartfony z aplikacją "dyktafon".

Prosimy poszczególnych uczniów o odczytanie trzech trudnych zdań z ekranu/tablicy multimedialnej z jednoczesnym nagrywaniem się i późniejszym odsłuchaniem nagrania przez pozostałe dzieci. W przypadku, gdy uczniowie korzystają ze szkolnego sprzętu do nagrywania, nauczyciel tłumaczy, jak go włączyć, jak rozpocząć, wstrzymać, zakończyć nagrywanie, a także – jak go odsłuchać.

Uczniowie zamiast łamaczy językowych mogą także nagrywać swobodne, krótkie wypowiedzi, np. opis ulubionego zwierzęcia, krótką informację o miejscach, do których chcieliby pojechać, parę zdań o swoim hobby. Następnie odsłuchują swoje nagrania i korzystając z listy kontrolnej oceniają się wzajemnie. Może to odbywać się całą klasą (z wykorzystaniem formularza Google Scenariusz 3 – Ocena koleżenska: <https://goo.gl/forms/tr3i-0V3d2SXFtCn03>) lub w parach (z wydrukowanym załącznikiem – Ocena koleżeńska). Po ocenach mogą nagrać wypowiedzi ponownie – zwracając uwagę na elementy, które należy poprawić.

Wskazówka: Polecamy aplikację Easy Voice Recorder.

3. Podsumowanie i ewaluacja

W ramach podsumowania zajęć zapytajmy uczniów, na co muszą zwrócić uwagę, nagrywając swoje wypowiedzi na dyktafon. Oczekiwane odpowiedzi będą stanowić syntezę zajęć.

Na koniec zajęć proponuję zadanie dla dociekliwych:

Zabaw się w detektywa i dowiedz się co łączy Ryszarda Kapuścińskiego, Hannę Krall i Ksawerego Pruszyńskiego?

Uwagi/alternatywy:

Przed odczytaniem językołamaczy, proponujemy uczniom parę prostych ćwiczeń oddechowych:

1. **Chłodzenie talerza pełnego gorącej zupy** – ułóż z dłoni kształt miseczki, a następnie dmuchaj długim, jednostajnym oddechem, tak jakbyś chciał/a ostudzić zupę. Pracuj przeponą (brzuchem, a nie ramionami!). Powtórz czynność parokrotnie.
2. **Ogrzewanie dłoni** – ułóż dłonie tak, jakbyś chciał je ogrzać swoim oddechem. Weź pełny wdech i równym wydechem, długo i powoli wypuszczaj powietrze w stronę dłoni. Powtórz czynność parokrotnie.
3. **Nadmuchiwanie balonika** (niekoniecznie trzeba mieć prawdziwy balonik) i **wypuszczanie powietrza z balonika**. Najpierw wykonuj nadmuchiwanie – krótkie, mocne wydechy, by następnie powoli wypuszczać powietrze ustami – równo sycz, aż do końca oddechu.
4. **Parskanie konia** – bardzo proste ćwiczenie, które służy rozluźnianiu mięśni twarzy. Postaraj się pracować nie tylko ustami, ale także policzkami.

Autor nagrania: _____

Oceniający: _____

Wszystkie wypowiedzi były zrozumiałe.	
Intonacja zdaniowa była poprawna.	
Akcent zdaniowy był poprawny.	
Wypowiadający mówił w sposób płynny, bez dłuższych pauz i wtrąceń typu "yyy".	
Wypowiadający się używał odpowiedniego słownictwa.	
Wypowiadający się mówił w odpowiednim tempie {nie za szybko, nie za wolno}.	
Wypowiadający się mówił w interesujący sposób.	
Dodatkowy komentarz:	

Autor nagrania: _____

Oceniający: _____

Wszystkie wypowiedzi były zrozumiałe.

Intonacja zdaniowa była poprawna.	
Akcent zdaniowy był poprawny.	
Wypowiadający mówił w sposób płynny, bez dłuższych pauz i wtrąceń typu "yyy".	
Wypowiadający się używał odpowiedniego słownictwa.	
Wypowiadający się mówił w odpowiednim tempie {nie za szybko, nie za wolno}.	
Wypowiadający się mówił w interesujący sposób.	
Dodatkowy komentarz:	